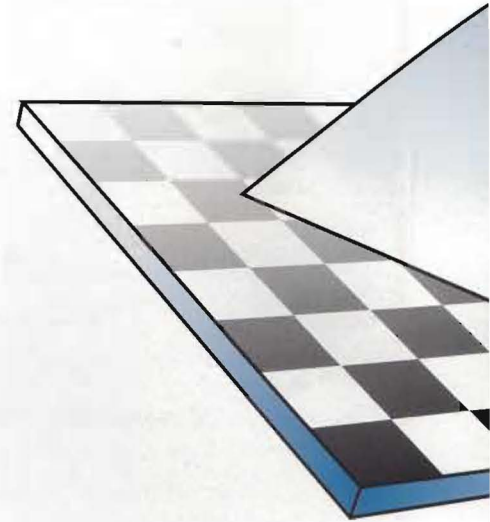
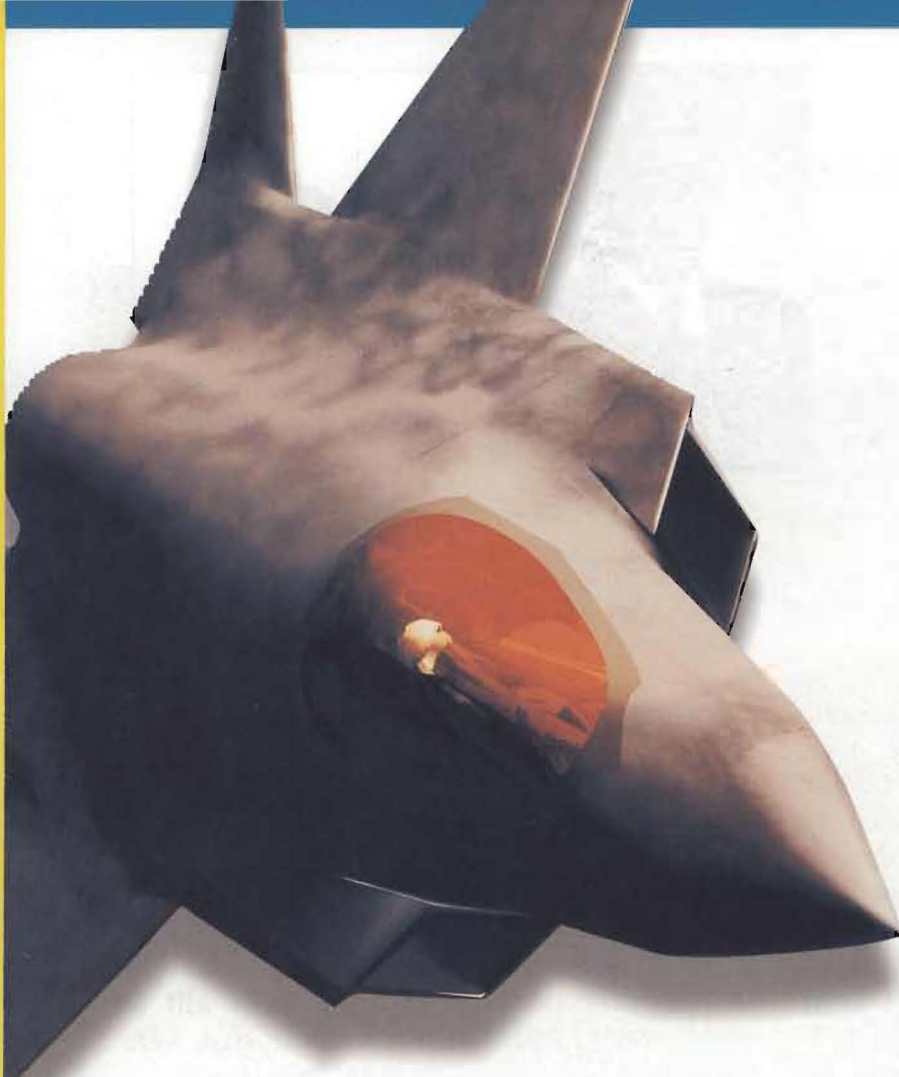


Av
Lars Christofferson (HKU/Flygvapenledningen)
& Anders Borgvall (F 17)



I samband med flygvapnets 70-årsfirande arrangerade Militärhögskolan, Flygvapenmuseum och flygvapnet en internationell tredagarskonferens om flygstridskrafternas utveckling. Föreläsare var en rad vetenskapsmän och flygstridsexperten. Här presenterad text är en liten del av vad som avhandlades.




Vi valde tre av föreläsarna och bad dem ge sina synpunkter på några utvecklingstendenser. Våra experter är professorn och Air Vice Marshal **Tony Mason**, de två översterna från amerikanska flygvapnet **John A Warden III** och **Richard Szafranski**. Samtliga tre har dragit sig tillbaka från den militära karriären. Mason forskar och föreläser på universitetet i Birmingham. Warden har startat ett eget företag och sysslar med multimedia och använder sina mi-

litära teorier för att utveckla företag. Szafranski finns hos framtidsforskarna Heidi och Alvin Toffler. Mason har ägnat sig åt att utveckla tankar om flygstridskrafter och lågintensitetskonflikter. Warden var arkitekten bakom den totala flyginsatsen i Kuwaitkriget och Szafranski har nyligen skrivit en bok om informationskriget.

Det har länge talats om en militärteknisk revolution. Att vi är inne i en sådan verkar vara uppenbart. Vi ser också hur försvarsmakter runt om i världen formu-

Människan, tankem



AIR POWER

DOCTRINE AND TECHNOLOGY

AUGUST 14-16, 1996

• LINKÖPING

• SWEDEN

lerar om sina doktriner och att roller och uppgifter förändras. Begrepp som omvärldsuppfattning, på både individplanet och ledningsnivån, blir med teknikutvecklingen allt viktigare.

Tre revolutioner

Rent allmänt kan man säga, att världen just nu genomlöper tre revolutioner. Det är den geo-politiska, den informations-teknologiska och den militärtekniska revolutionen. Samtliga dessa tre revolutioner påverkar det militära tänkandet. Sant är också att militär verksamhet blivit alltmer kunskapsintensiv. Detta ligger till stor del i den informationsteknologiska revolutionen. Som exempel kan vi nämna integrationen av vapen- och underrättelsesystem. Vapen och information byggs i dem samman. Den militära rollen måste, med den utveckling vi befinner oss i, med all sannolikhet breddas. I det s k informationskriget är inte kunskap bara ett vapen utan också ett mål att anfälla. Informationsöverlägsenhet kan vara lika betydelsefull som luftöverlägsenhet.

Utan förändring och förnyelse stagnerar en försvarsmakt intellektuellt och operativt. Krigskonsten har övergett den gamla världsbilden, dvs att i tid och rum kontrollera och hålla land. Den dimension som vi nu på grund av informationstekniken är inne i innebär att den gamla tidsbundna ordningen är bruten. Det är möjligt att slå mot fiendens sårbara punkter utan att rycka fram territoriellt. Man angriper en funktion i stället för att upprätta en frontlinje.

Människan är och förblir den viktigaste komponenten i alla system. Det är människan som står för överblickarna och gör bedömningarna. Modellering och simulering blir allt viktigare områden i militär verksamhet. Modellen eller bilden av en bit verklighet (vår verklighetsuppfattning) översätts till matematiska termer och kan sedan matas in i datorer. Med datorerna utför vi sedan simuleringar. Vi får alltså en "datarymd" (cyberspace) som vi försöker göra så verklighetstrogen som möjligt.

I den här datarymden kan vi spela upp olika scenarier, hotbilder och annat. Man måste dock komma ihåg, att den bild vi matat in i datorn är vår upp-

fattning om världen. Detta är ett dilemma. Datorn är ett oerhört kraftfullt verktyg, men den är beroende av våra tankar. Om vi är tillräckligt kreativa kan vi tänka oss annorlunda verkligheter och bryta med invanda mönster. Då kan datorn hjälpa oss att tänka. Men vi måste öka kunskapen om oss själva och människans sätt att samspela med andra och med tekniska system.

Tagit del – ej förstått

Tekniska genombrott har många gånger dramatiskt förändrat krigskonsten. Men minst lika många exempel finns på att tekniska innovationer inte uppmärksammas av det militära samfundet. Man har helt enkelt inte förstått de tekniska möjligheterna eller inte varit tillräckligt visionär. Det sägs att vi nu befinner oss i en militärteknisk revolution och att revolutionen tar sin avstamp i informationsteknologin.

Revolutioner är svårhanterliga och ovanliga sociala fenomen. Band inom organisationer och samfund skapar relationer som motverkar abrupta föränd- ▶

Modellerna & framtiden

Behöver – besegr med

ringar. Stabiliteten medverkar till arbetsro, trygghet, kunskap om funktioner och effektivitet. Det är därför den evolutionära utvecklingen är den vanliga. Idéer och nytänkande innehåller sprängstoff och de utmanar den vedertagna ordningen. Organisationer och samfund har också mycket påtagligt ett inbyggt motstånd mot förändringar. Det här motståndet kan vara av godo – det förhindrar att misstag begås och att oprövade idéer leder fel. Men trögheten kan också leda till stagnation.

● ● Det var naturligtvis flera av föreläsarna som kom med mycket tänkvärda inlägg. Vi vill inte undanhålla följande. Förra israeliska flygvapenchefen **Avihu Ben Nun** påpekade det märkliga faktum att alla krig startar från en fred. Det gäller alltså att, enligt Ben Nun, se upp med freden. Vad han avsåg var att vi måste lära oss förstå konfliktens dynamik och hitta former för att i tid stoppa dess utveckling. Han anförde också att kunskap om människan och hennes sätt att fungera är något som vi måste fördjupa. Avi Ben Nun nämnde att vi kanske talar för mycket om våra tekniska system, t ex C3I. Ben Nun föreslog att det kanske borde mer handla om IT, dvs *intelligens, intuition, improvisation* och *tur*. Därmed hade han placerat in människan i centrum.

Hur våra tankemodeller styr oss kom översten och flygjarlegenden **Pierre Clostermann** in på. Då vi talade om flerrollsflygplan var det någon som undrade om man under Andra världskriget hade haft funderingar om flerrollsflygplan. Clostermann tänkte på sin formköna och smäckra Spitfire och replikerade: Man hänger inte bomber på ett konstverk.

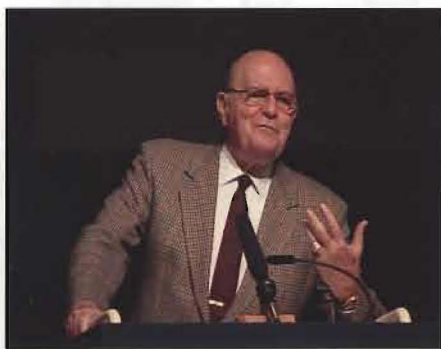
Informationskriget

Richard Szafranski anser följande.

Det ligger en förförisk lockelse i begreppet "informationskrig". Tänk er själva att kunna utföra stridshandlingar och till och med genomföra dem och vinna "krig" i informationsrymdens blodlösa rike. Tänk er att kunna uppnå en sådan kunskapsnivå att man kan besegra en motståndare utan att behöva döda honom. Föreställ er vidare en liten



Ovan: "Krig startar från fred ...", konstaterade Israels förra flygvapenchef Avihu Ben Nun.
Foto: Niklas Forslind



Ovan: "Man hänger inte bomber på konstverk", hävdade den franske flygjarlegenden från VK 2, Pierre Clostermann.
Foto: Lennart Andersson

organisation, kanske inte ens en stat, som plötsligt får förmågan att utmana eller till och med besegra en långt större motståndare. Det är då inte så märkligt att det finns gott om entusiaster för informationskrig. Informationsrymden kan måhända verka förbryllande för de ytbundna stridskrafterna, men för flygarna skiljer sig mediumet inte alltför radikalt från lufthavet och rymden.

Det talas ibland om en militärteknisk revolution och att informationskriget skulle revolutionera krigskonsten. Man måste dock vara försiktig med orden. Om en revolution skulle inträffa i militära sammanhang skulle den få påtaglig inverkan på strategi, doktrin, krigsorganisation och organisationens struktur. I själva verket skulle förändringarna bli så

radikala att de i nuvarande militära system är svåra att acceptera. Det troliga är därför att vi står inför en evolution – en evolution som började med elektronikens militära användande. Revolutioner är sällsynta och samhällseliga fenomen.

Men revolutionärerna är i gott sällskap. I ett gemensamt uttalande säger Sheila Widnall, Secretary of the Air Force, och General Ronald Fogleman, Chief of Staff US Air Force: "Som flygare är vi välbekanta med hur flygplanets uppdykande på stridsfältet revolutionerade krigskonsten. Informationsteknikens inverkan på krigskonsten erbjuder en liknande möjlighet. Vi måste ligga på framkanten av den här revolutionen, inte bakom."

● ● Vi ska dock vara ödmjuka med orden. Revolutionära idéer som sådana behöver inte med nödvändighet leda till dramatiska och våldsamma förändringar. Billy Mitchells idé om värdet av långdistansbombningar gav så småningom upphov till ett fristående amerikanskt flygvapen. Uppdragen kunde effektivast utföras inom en egen försvarsgren. Att erbjuda bättre begrepp än de existerande är ett mera moderat sätt att initiera en förändring. Institutioner kommer alltid att bjuda motstånd om de känner sig attackerade.

Vi har tre möjligheter:

- ▶ Informationstekniken leder till dramatiska förändringar i krigskonsten.
- ▶ Informationstekniken leder inte till några som helst dramatiska förändringar. Krigskonsten förändras på ett mer eller mindre förutsägbart sätt.
- ▶ Informationstekniken revolutionerar inte krigskonsten men den ger extremt stora fördelar för den som behärskar den.



inte döda är fienden önskap



Vad innebär infokriget?

Amerikanska flygvapnet definierar informationskriget på följande sätt. "Varje handling inom informationsmiljön som utförs mot en motståndare för att förneka honom information, förhindra honom från att utnyttja information, förvränga eller förstöra hans information, informationsystem och informationsoperationer. Samtidigt som man skyddar de egna stridskrafterna mot liknande aktioner."

Nu ska vi göra det lite svårare. Informationskrig förväxlas ofta med ledningskrig. Om ledningskrig säger amerikanska flygvapnet kort och gott: "Ledningskrig är varje försök att avbryta eller förstöra en motståndares ledning och styrning". Vi ser att ledningskrig faller inom ramen för informationskrig.

Om informationskrig ska revolutionera krigskonsten måste det vara ett begrepp vidare än ledningskrig. Låt oss släppa tankarna fria. Informationskriget draget till sina yttersta konsekvenser är ett krig mot kunskap. En kunskap som omfattar en motståndares hela struktur av vetande och tro. Informationskriget kan vara något som närmar sig totalt krig men behöver inte vara det. Informationskriget försöker att betvinga motståndarens vilja – med eller utan fysisk strid. Anfällsmålen i informationskriget är tankarna hos motståndarsidans ledare och befolkning.

Den tyske generalen Carl von Clau-

Air Power

Doctrine and Technology

Air power has shown to be a revolutionary force that has transformed war in less than a century. The fundamental nature of war – how it is fought, where it is fought, and by whom it is fought – has been altered. In the early days theory outran technology, and airmen too often were in the untenable position of trying to schedule inventions to fulfill their predictions. It appears that those days are now past. Air power has passed through its childhood and adolescence, and the wars of the past decade have shown it has now reached maturity.

As information systems permeate our military and civilian lives, we are crossing a new frontier – the Information Age. It will define the 21st century and influence the way nations fight wars, and will be critical to air operations. For airmen, controlling the combat environment is Job One. With the advances in information technology, airmen must pursue information superiority just as they do air superiority.

Air power can be brought to bear on any required political, military, economic and social structure simultaneously or separately. It can be employed over the full spectrum of military operations, at any required level, in support of national or combined, joint operations and objectives.

Förra USAF-översten Richard Szafranski.



sewitz uttrycker i sin bok "Om kriget" egentligen liknande tankar. Han talar om treenigheten: folket, stridskrafterna och statsledningen. Enligt Clausewitz är kriget ett sätt att påtvinga vår vilja på motståndarens treenighet. Carl von Clausewitz koncentrerade sig på stridskrafterna. Det mest effektiva sättet under föregående århundrade var enligt Clausewitz, att i ett avgörande slag med fysiska medel under strid slå ner motståndarens vilja. Idag kan man spekulera i om det finns informationstekniker som kan uppnå samma effekt men med mindre våld. Dvs man gör det hela till ett *hjärnornas krig*. Man riktar sig direkt mot motståndarens vilja. Här finns mycket för de stora tänkarna att kreera.

Schablonpoker

Människans historia går att dela in i en rad epoker. Det finns olika sätt att göra indelningen på. Varje indelning är naturligtvis inte helt invändningsfri och det blir ofta tal om grova schabloner eller generaliseringar. Men låt oss ändå studera ett sätt och då i indelningen gå ut från mänskliga aktiviteter och verksamheter.

Låt oss kalla den första epoken **samlar- och jägarkulturen**. Sedan följde **bondesamhället** och därefter **industrialsamhället**. Nu är vi enligt många forskare på väg in i **kunskapsamhället**. Varje förändring har fört med sig en ny sorts civilisation med sin epoks samhällsvärdering, människosyn, organisation, produktion, ekonomi, familjemönster, politik m m. Det finns också en teori som hävdar att sättet vi arbetar och skapar välbästand på också formar vårt sätt att föra krig. Bondesamhällets sätt att föra krig kan vi kalla den första vågens krig. Nu skulle vi alltså vara på väg in i kunskapsamhällets sätt att föra krig – den tredje vågens krig eller informationskriget.

Frågan är om vi intellektuellt är mogna att ta till oss de nya koncepten. Det tro- ▶

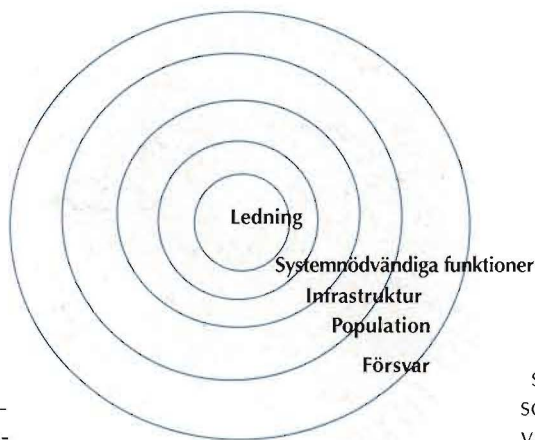
liga är att vi under några årtionden fortsätter att vara andra vågens nationer, men att vi kommer att utnyttja den tredje vågens teknik. Eftersom de flesta krigsmakter förmodligen är ovilliga att ta det revolutionära steget in i visionernas informationskrig, kommer vi i närtid inte att se några informationsoperationer. Men vi kommer att se evolutionära förändringar i industriepokens krigssätt med sina stridsflygplan, stridsfartyg, stridsvagnar och robotar och så småningom hamna i något nytt.

Fienden som ett system

John Warden står bakom följande.

Krigföring eller att genomföra krigshandlingar kräver en fördjupad förståelse av krigets väsen. Man måste skaffa sig en insikt i vad krig är, vad man avser sig vinna med det och vilka kopplingar det finns mellan krigets instrument och slutmålet. Alltför ofta koncentrerar man sig på krigets mest uppenbara manifestation, själva striden, sammandrabbningen mellan militära krafter. Carl von Clausewitz identifierade också i sin bok "Om kriget" striden som fundamentet hos kriget. Han fokuserade på stridshandlingarna. Men med dagens teknik är det inte lika uppenbart att sammandrabbningen mellan män vid fronten är det enda eller bästa sättet att föra krig. I själva verket tycks det vara så, att detta sätt att föra krig kan vara det mest kostnadskrävande och minst "produktiva" sättet.

Varje stat och militär organisation har sina specifika kraftcentra. Kan man slå ut dem blir de också deras svagheter. Det går att grafiskt illustrera resonemanget med ett antal koncentriska cirklar. Låt oss se på förhållandet på den strategiska nivån. Den innersta cirkeln får symbolisera denna. Området mellan den första cirkeln och den andra får stå för betydelsefull produktion (t ex elproduktion). Det tredje området är kommunikation, transporter och fabriker, dvs infrastruktur. I det fjärde området finner vi befolkningen och i det yttersta området finns de militära förbanden. Det är det femte området som är skölden och spjutet. Vad som emellertid komplicerar strukturen är att det kan finnas kraftcentra inom de olika områdena. Var och en av cirkelarna innehåller ett antal kraftcentra.



● ● Det allt överskuggande i krigets väsen är att utöva tryck mot fiendens innersta strategiska ring – *hans vilja*. Militära styrkor är ett medel för att uppnå ett mål. Men att gå i konfrontation med fientliga styrkor kan sakna mening (vara oekonomiskt) om de kan passeras (gåsförbi) med strategi eller högteknologi. Detta måste man förstå både när man ska försvara sig och när man ska gå till anfall. Till för inte alltför länge sedan utkämpades alla krig med att den ena sidans soldater försökte nedkämpa motståndarens.

Med det nya synsättet ger man eld mot ett system för att få det att sluta fungera – inte för att totalförstöra det. Det är precisionsvapnen och flygstridskrafterna som möjliggör ett sådant agerande. I flygraiderna i Kuwaitkriget var detta vägledande. Samma gällde för NATO:s flyginnsatser i Bosnien.

Parallella kriget

Den nya tekniken och tankarna om motståndaren som ett system har medfört ett nytt begrepp, *parallella operationer*. Det är främst flyg och kryssningsrobotar som är användbara vid parallella operationer.

Flygstridskrafter kan genomföra parallella operationer på olika nivåer av krig mot olika mål. Detta medför att flygstridskrafter samtidigt eller separat kan få att verka på vilken önskad politisk, militär, ekonomisk och social struktur som helst. De kan användas över hela spektret av militära operationer, på önskad nivå, som stöd för nationella, internationellt samverkande, stridssamverkande operationer och mål. De kan också koordineras med ytstridskrafter eller sättas in självständigt. Därför kan flygstridskrafter, som ett politiskt instrument och i kraft av sina egenskaper och förmågor, påverka omgivningen vid vilken tidpunkt och plats som helst som bedömts nödvändig. Dessutom är parallell krigföring mycket svår att bemöta.

En förteckning över erfarenheter av flygkrig från Kuwaitkriget och från Bosnien kan se ut på följande sätt:

- Om en nation förlorar luftöverlägsenhet är landet i händerna på sin motståndare, nationens militära operationer blir kraftigt begränsade.
- Ytstridskrafter är exceptionellt sårbara och sköra.
- Ytoperationer gentemot en motståndare med luftöverlägsenhet är nästan omöjliga.
- Precisionsvapen och informationskrig omdefinierar begrepp som massa och koncentration.
- Flygstridskrafter kan ensamma lamslå stora landarméer.
- Flygstridskrafter kan operera autonomt, de kan operera utan en strikt styrning från marken.
- Snabbt utnyttjande av information är nödvändigt.

Överste John Warden III.



Foto: Lennart Andersson

Tryck mot
effektiva
slagfältso



Professor Tony Mason.

- Nätverk är utomordentligt svåra att slå ut.
- Kuwaitkriget var det första i den nya eran och paradoxalt nog det sista i den gamla.
- Flygstridskrafter kommer att dominera stridsfältet nu och för lång tid framöver.

Ockuperat från luften

För att bli framgångsrik i strid – ytstridskrafter mot ytstridskrafter – bör man ha en numerär överlägsenhet 3 mot 1. Förlusterna blir oerhörda och man tvingas att tänka i termer av förstörelse och ödeläggelse, dvs det gamla krigets begrepp. Sedan följer en svårhanterad period med ockupation av land. Men tagandet av land är inte intressant på samma sätt som tidigare. Att vinna ett krig är inte det samma som att vinna stora strider på stridsfältet. Det Kalla krigets tänkande gäller inte längre. Betänk att Irak i själva verket har varit "ockuperat" sedan krigsslutet – men från luften. En i grunden omedgörlig Saddam Hussein har faktiskt i stort följt FN:s intentioner.

De allierade slog med parallella attacker (flyg och kryssningsrobotar) till mot Iraks viktigaste kraftcentrum, "hjärnan" - den innersta cirkeln. Därefter tog man sig an de övriga områdena i cirkelmönstret. Det yttersta området anföll man endast i de fall Iraks krigsmakt utgjorde en fara mot koalitionen eller störde den parallella ansatsen. Kraftsamling och koncentration med stora ytbundna stridskrafter är i den nya krigskonsten varken effektiva eller ekonomiskt försvarbara.

Det gäller att nå fiendens kraftcentrum. Tekniken medger, rätt utnyttjad och förstörd, att man nu kan slå till på de platser och vid de tidpunkter där motståndaren är som mest sårbar utan att först ha tillkämpat sig territorium för att nå målområdet. Kriget kommer därför att föras i *snabba kampanjer utan klara frontlinjer*.

Genombrott

Den accelererande militära teknikutvecklingen gör varje nytt krig olikt de föregående. Amerikanska arméns, marinen och flygvapnets operationer under Kuwaitkriget visade på ett dramatiskt sätt effektiviteten hos precisionsstyrda vapensystem med högexplosiva stridsspetsar – vapen som letade sig in i ventilationstrummor eller träffade bestämda punkter i byggnader eller slog ut individuella militära enheter.

Det finns dock anledning till ett kritiskt förhållningssätt till de tidiga uppgifterna om det "kliniska kriget" mot Irak. Precisionsvapnen stod för en mycket liten del av insatserna. Men de stod för en övervägande del av effekterna och hade en avgörande betydelse. T ex utfördes två procent av flygstrids-

uppdragen under Kuwaitkriget med smygflygplan (F-117 Blackhawk). Under dessa uppdrag förstördes emellertid 40 procent av de strategiska målen. Sedan dess har precisionsvapnen förfinats. Nu har de nått en sådan effektivitet att det är korrekt att tala om ett genombrott i krigskonsten.

En intressant aspekt på de nya vapnen är möjligheterna att undvika att drabbas av sårade. Högteknologin medför att förlustsiffrorna, både de egna och motståndarens, går att hålla nere. Men trots precisionen hos vapensystemen och det nya sättet att strida krävs offer. Slår man ut en ledningscentral skadas människor – kanske även civila.

●● Precisionsvapen och flygstridskrafter har alltså öppnat en ny dimension hos krigskonsten. Tidigare skedde alla operationer sekvenciellt. Det vill säga en befälhavare gick till anfall. Motståndaren reparerade, omgrupperade och gick till motattack. Steg-för-steg-principen har i det nya kriget försvunnit.

Flygstridskrafter kan genomföra parallella operationer på olika nivåer av krig mot olika mål. Detta medför att flygstridskrafter samtidigt eller separat kan fås att verka på vilken önskad politisk, militär, ekonomisk och social struktur som helst. De kan användas över hela spektret av militära operationer, på önskad nivå, som stöd för nationella, internationellt samverkande, stridssamverkande operationer och mål. De kan koordineras med ytstridskrafter eller sättas in självständigt.

Därför kan flygstridskrafter, som ett politiskt instrument och i kraft av sina egenskaper och förmågor, påverka omgivningen vid vilken tidpunkt och plats som helst som bedömts nödvändig. Och de kan också göra det i den miljö som spänns upp av operationer andra än krig. Dessutom har begrepp som koncentration och massverkan minskat i betydelse. I princip kan förstås alla sorters stridskrafter utföra parallella operationer. Men ytstridskrafter är oerhört sårbara.

Lågintensitetskonflikter

Tony Mason står bakom följande. Konflikternas dynamik har förändrats. Det Kalla krigets sätt att tänka ►

Fiendens vilja
...are än
...rabbningar



Foto: Lennart Andersson



ÖB, general Owe Wiktorin.

gäller inte längre. Sönderfallande stater skapar oroshårdar med inbördeskrig, maktstrider, kriminella grupperingar, etniska motsättningar, terrorism och mycket annat. Under de senaste 50 åren har konflikter med sådan bakgrund förekommit i Afghanistan, Angola, Bosnien, Tjetjenien, Liberia, Malaysia, Nicaragua osv. Det är troligt att, i den globaliserade världen, den här utvecklingen fortsätter. Trender vad gäller demografi, ekonomi och teknik pekar på en världsomfattande instabilitet och många stater dignar under bördan av befolkningsexplosion, stagnerande ekonomier och århundraden av hat.

Hade FN i Bosnien tidigare använt sig av flygkrigets principer hade man samtidigt och samordnat kunnat använda en rad olika "verktyg". Man hade haft möjlighet att orkestrera alltsammans med inslag från psykologisk, ekonomisk, politisk, diplomatisk krigföring och andra aktiviteter till militär verksamhet.

Det hade sedan länge pågått en militär uppladdning i Serbien mot östra Bosnien. Risker var uppenbara att kriget kunde komma att trappas upp och att det kunde sprida sig. I det här läget valde NATO att gå in med avancerade flygstriidskrafter. Flyg- och satellitspaning hade exakt lokaliserat olika mål. System

Flygvapenchefen, generallöjtnant Kent Harrskog.

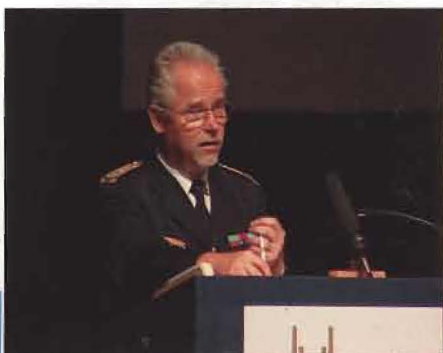


Foto: Lennart Andersson



och teknik var vidareutvecklade sedan Kuwaitkriget. NATO förfogade över en klart överlägsen flygstyrka.

●● I det första skedet slog man ut serbernas luftförsvar. NATO-flyget kunde därefter operera ostört och med precision slå ut andra militära mål. Man påbörjade också denna andra fas. Den tredje fasen var att man angrep infrastrukturen, dvs bombade broar, telekommunikationer och annat över hela det serbdominerade området i Bosnien.

Våld för fred

Avsikten med NATO-bombningarna var naturligtvis att tvinga serberna till förhandlingsbordet. Angreppen mot bosnienserbernas militära installationer skapade inte i sig fred. Men de var ett steg på den väg som det blev nödvändigt att ta. Det fanns inte längre någon annan väg som politiskt eller moraliskt var försvarbar. Dock måste självklart stridshandlingarna underordnas en fredsplan och ingå i en fredsprocess.

Det sägs att våld inte löser några problem. Men våld var just vad de angripande serberna höll på att lyckas med i sina försök att skapa ett Storserbien. Vi har sett hur våldets krafter kunde släppas lösa i Europa när inget hämmade dem.

Men vi har också sett prov på styrkan i ett västligt samarbete, som kunde ha betytt ännu mer om det hade organiserats tidigare. Militära stridshandlingar är av naturen ohyggliga. Därför är det viktigt att krigförande parter åläggs regler och att skadeverkningar på civil befolkning och civil materiel minimeras. I forna Jugoslavien har vi emeller-



Inbjud
Generalmajor
Övers
Generallöjtnant
Profess
Dokt
Teknisk direktör
Generalmajor
Direktör
Övers
Övers
F
Gener
Generallöjtnant
Överste
Övers



tid sett brott mot en rad olika konventioner och flera av ledarna i området har karaktäriserats som krigsförbrytare. Klart är att serbernas främsta krigsmetod var terror mot civilbefolkningen. Man sköt ihjäl, svälte ut och skrämde bort icke-serbisk befolkning.

●● Den andra och tredje fasen av luftkriget behövde inte slutföras. Serberna

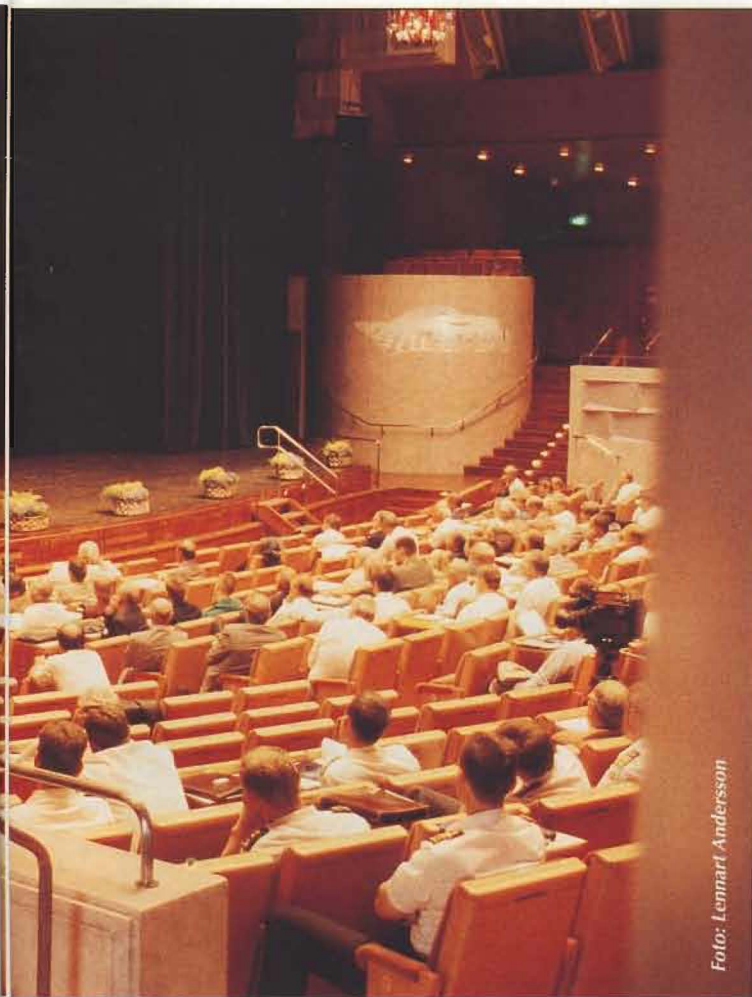


Foto: Lennart Andersson

tvingades dessförinnan att dra bort sitt tunga artilleri, stridsvagnar och annat från Sarajevo. Detta gav utrymme för förhandlingar och NATO-bombningarna upphörde. Bosnienserberna hade uppfyllt kravet att dra bort sina tunga vapen från Sarajevo-området.

I samband med flygattackerna begärde den bosnienserbiska republikens utrikesminister att Kina och Ryssland skulle stoppa NATO:s anfall som "förintar" serbisk befolkning. Påståendet var absurt. Hans uppgift om hundratals dödade civila hade heller inte något med verkligheten att göra.

I det forna Jugoslavien har vi sett hur tillfälliga motgångar betyder mycket lite för de inhemska ledarna. Vad beträffar serberna tycks deras tankar, beslut och handlingar styras

av myten om ett Storerbien som ska återupprättas och framstå i sin forna makt och härlighet. Men serberna är inte de enda skyldiga. Grymheter och verkliga eller inbillade oförrätter går långt tillbaks i historien. Och nya myter skapas.

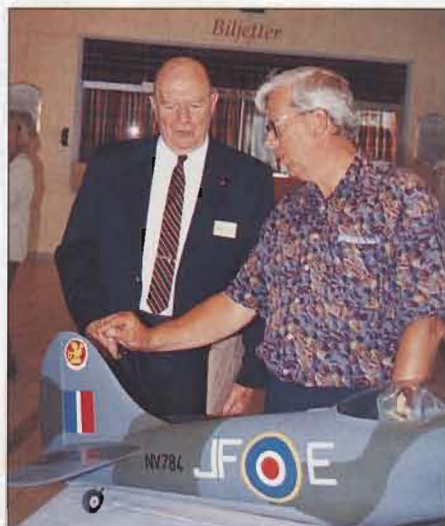
Luftherravälde!

Det är inte svårt att med modernt stridsflyg stött av flygburna och markbaserade

spaningssystem (t ex JSTARS och markbunden artillerilokaliseringssradar) slå ut de artillerister som levererar granater. Med luftherravälde kan flygstridskrafterna tämligen ostört utnyttja all modern teknik och därmed till stor del dominera stridsfältet. Flygburna markradar och flygburna sensorer kan mycket exakt mäta in olika mål. Med precisionsvapen kan flygstridskrafterna slå ut stridsvagnar, artilleri och annat.

Serbledarna borde ha insett vad som är möjligt att åstadkomma med precisionsvapen, sensorer och modernt stridsflyg. Om inte annat borde de ha förstått att NATO-insatserna kunde förändra maktbalansen i området.

Flygstridskrafter är ytterligt effektiva även i lågintensitetskonflikter. Flygstridskrafter kan alltså uträtta mycket – men de kan inte trolla. *Samverkan* måste tillkomma och även andra maktmedel tillgripas. Det nya kriget kräver att man sätter sig in i det nya krigets tänkande och att man arbetar sig fram till en kunskapsdoktrin där alla de egna stridskrafterna är likvärdiga men har olika uppgifter att fylla. Dessutom måste stridsinsatserna kombineras med andra aktiviteter som t ex ekonomiska sanktioner och psykologisk krigföring. ■



Pierre Clostermann studerar Lennart Anderssons (Försvarets Bildbyrå) modellkopia av den Spitfire Clostermann flög under VK 2.

föreläsare:

Avihu Ben-Nun, Israel
Pierre Clostermann, Frankrike
Albert J. Edmonds, USA
Billy Fredriksson, Saab
Thomas Keaney, USA
Lennart Källqvist, FMV
Tony Mason, Storbritannien
Mike Robinson, USA
Dick Szafransky, USA
John A. Warden III, USA

Försvarsmakten:

Owe Wiktorin
Kent Harrskog
Göran Tode
Jan Jonsson

Den som har tillgång till Internet och vill skåda in i framtiden kan ta del av amerikanska flygvapnets studie "Air Force 2025". Adressen är:

<http://www.au.af.mil/au/2025/>